

Zomer 2012

nr. 223

foto: Ineke Muijser

I V N

ENSCHEDÉ

VERENIGING voor NATUUR- EN MILIEU-EDUCATIE

GIDSENGIDS

A G E N D A

Wanneer	Start	Activiteit	Waar / info
27 augustus	14.00 u	Bestuursvergadering	bij Hanneke
1 september	09.15 u	Uitstapje Kruidentuin in Mallum en 't Zwillbrock	zie deze GG - 4336990
4 september	14.00 u	Wandeling De Weele	Start hoofdingang aan de Weleweg . tel. -4311364
15 sept.	09.30 u	Naar de Floriade met NMO	NS-station Deventer, zie deze GG
16 sept	11.00 u	Heemtuindag /TwLanddag thema 'Groene Glorie'	- 4780392
28 sept.	19.30 u	Paddenstoelencursus	Nivoncentrum, - 4336990
29 sept.		Jeugd-doe-dag noordelijke Distrikten	Bakkeveen
16 oktober		Scharrelkids cursus	Nijverdal - 4780392
27 oktober		Nacht van de Nacht op Hof Espelo	- 4780392 landelijk evenement
3 november		Duurzaamheid in de Natuurexcursie	

Kijk ook eens op onze website

Verzoek om **uw e-mailadres** of een wijziging daarvan door te geven aan het secretariaat.

UITSTAPJE voor leden op zaterdag 1 september

We gaan dit jaar naar Eibergen en omgeving, gemeente Berkelland.

Om 09.15 uur verzamelen op de parkeerplaats van TPZ Helmerzijde.

Het programma ziet er als volgt uit

- om 10.30 uur worden wij verwacht bij de Kruidentuin in Mallum, Mallumse Molenweg 39, voor een rondleiding
- rond 12.00 uur een lunch
- waarna we gaan wandelen in het Zwillbrock onder leiding van Thea Croeze en Jan Dirk Focker.

Wie gaat er mee? Je kunt je aanmelden bij Mieke Vlierhaar, m.vlierhaar@home.nl vóór 28 augustus.

Bij de aanmelding graag vermelden of je wilt rijden en je mobiele tel.nummer, dit in verband met carpoolen.

We verwachten tegen 16.30 uur weer thuis te zijn.

Cursus PADDENSTOELEN

IVN en NIVON in Enschede organiseren in het najaar een korte cursus Paddenstoelen.

De cursus wordt gegeven door Laurens van Run en Jisk Holleman.

We beginnen met één avond theorie, op vrijdagavond **28 september**.

Aan bod zullen komen: de rol van paddenstoelen in de natuur, de bouw, de variatie in vorm en kleur, de afhankelijkheid van standplaats, seizoen en weersomstandigheden. Die vrijdagavond zal ook advies gegeven worden over te gebruiken boeken en andere informatiebronnen.

Daarna is er een praktijkochtend in het veld, op zaterdag **13 oktober**.

Start vrijdag 28 september - 19.30 uur - in het NIVONCentrum, Dotterbloemstraat 120.

Kosten cursus incl. kopje koffie €7,50

Je kunt je aanmelden bij Mieke Vlierhaar: m.vlierhaar@home.nl

Ga met ons mee naar de Floriade !

Op zaterdag 15 september organiseert Natuur en Milieu Overijssel (NMO) een leuke, inspirerende dagtrip naar de Floriade in Venlo.

Wij bieden natuurliefhebbers uit Overijssel de mogelijkheid om voor een klein prijsje nieuwe, groene ideeën op te doen en deze mee terug te nemen naar Overijssel.

Op de Floriade kun je verschillende pleinen bezoeken waar van alles te horen, te zien en te beleven is over natuur en gezondheid, natuur en industrie, educatie en innovatie en de inrichting van een groene leefomgeving.

We vertrekken rond 9.30 uur met een touringcar vanaf ns-station Deventer naar Venlo. In de ochtend bezoeken we gezamenlijk drie interessante paviljoens waar we een persoonlijke toelichting krijgen.

Daarna kunt u uw eigen programma samenstellen. Rond 16.00 uur vertrekken we weer gezamenlijk naar Overijssel.

Kosten en aanmelden

De kosten voor busvervoer en entree is voor aangesloten groepen € 30,-p.p.

Niet aangesloten groepen betalen € 40.p.p. Meld je snel aan (voor 19 augustus) want er kunnen maximaal 50 personen mee.

Aanmelden kan via info@natuurenmilieuoverijssel.nl Na uw aanmelding ontvangt u van ons een bevestiging.

Ruim een week voor dato ontvangt u een mailtje met nadere informatie.

Bij aanmelding ontvangen wij graag de volgende informatie:

- Voor- en achternaam
- E-mail adres
- Telefoonnummer
- Naam van de aangesloten groep (voor ons IVN afd. Enschede)

P.S.: Het bestuur wil graag weten wie hier belangstelling voor heeft. Daarom graag bij aanmelding een copie naar Mieke Vlierhaar.

DE NACHT VAN DE NACHT

Leuk om aan mee te werken op Hof Espelo!

Elk jaar, op de zaterdagavond voor het omzetten van de klok naar de wintertijd wordt in heel Nederland in 'De Nacht van de Nacht' aandacht besteed aan het belang van duisternis en aan energiebesparing.

Al een aantal jaren helpen IVN-leden mee bij het uitvoeren van activiteiten in de Nacht van de Nacht op Hof Espelo. Daar organiseert Landschap Overijssel meestal een zaklamptocht voor gezinnen met kinderen. Die ervaren hoe het is in het donker buiten te zijn en leren meestal ook iets over de natuur. Er komen, afhankelijk van het weer, heel veel mensen op af.

Ik heb er nu een aantal jaren aan mee gewerkt en heb het altijd heel leuk gevonden. Maar, al die jaren was het ook zo dat het met een paar extra vrijwilligers nog leuker en gemakkelijker was geweest om het programma rond te krijgen.

Vandaar deze oproep: **Heb je zin om mee te doen en tijd op de avond van 27 oktober**, laat dat aan mij weten. Ik geef je naam dan door aan de

organisatoren van de activiteiten in het Koetshuis. Voor dit jaar is het programma nog niet vastgesteld, voorlopig is het thema “Spinsels” gekozen voor de tocht.

Hanneke

P.S.: Natuur en Milieu Overijssel organiseert dinsdag 11 september in Nijverdal een inspiratieworkshop voor activiteiten tijdens de Nacht van de Nacht. Programma is bij het secretariaat. Er komt een lichthinderinventarisatiekaart op de site. NMO probeert ook gemeenten te motiveren aandacht te besteden aan dit evenement. Aanmelden kan vóór 5 september via info@natuurenmilieuoverijssel.nl

NATUUR IN EIGEN TUIN: Bonte Vliegenvangers

Achter ons huis staat een berkenboom. Daarin hangt een nestkastje, pal voor ons slaapkamerraam. Rond 20 april zagen we daar voor het eerst een mannetje bonte vliegenvanger. Hij ging nu en dan het kastje in en uit. In tegenstelling tot de plaatjes in de meeste vogelgidsen was hij bruin met wit getekend en niet zwart-wit. Dagenlang hoorden we hem vooral 's morgens uitgebreid te zingen in de berkenboom en omgeving. Ik leerde het geluidje zo goed kennen dat ik het al herkende als ik 's morgens wakker werd. “Ha, hij is er nog!” , was dan het eerste dat ik dacht.

Een keer toen ik onder de berk door liep hoorde ik luid gepiep boven mijn hoofd. De vliegenvanger maakte met een snorrend geluid duikvluchten naar twee pimpelmezen en slaakte tussen door luide alarmkreten. Met succes: de pimpelmezen bleven daarna weg.

Al die inspanning leverde alleen niet het gewenste resultaat op: na een week zat hij daar nog alleen. We begonnen ons al zorgen te maken. Hoe vinden bonte vliegenvangervrouwtjes een man? Zijn ze schaars?

We hebben er de Atlas van de Nederlandse Broedvogels SOVON, 1987 en de Atlas van de Nederlandse Broedvogels uit 1979 op na gekeken. Een samenvatting: Bonte Vliegenvangers komen oorspronkelijk voor in oude loofbossen, waar ze broeden in holten. Als er nestkasten opgehangen worden komen ze in bijna elk type bos voor en ook in tuinen als er hoge bomen aanwezig zijn. Ze zijn in Nederland van eind april tot in augustus. Het gebeurt in mei nogal eens dat nestkasten door mannetjes verdedigd worden, die na twee a drie weken verdwijnen. (!)

De zang van de mannetjes verstomt na het leggen van de eieren.

Bonte vliegenvangers produceren maar één legsel per jaar. Na het uitvliegen van de jongen kun je ze in meer terreintypen zien.

Ze zijn niet erg plaats trouw met broeden.

Bonte vliegenvangers komen vooral in Noord Europa voor, in het Zuiden alleen in berggebieden. In Midden en West Europa zijn ze vaalbruin en wit getekend, Noord Europese bonte vliegenvangers zijn zwart-wit. In de afgelopen eeuw hebben de bonte vliegenvangers hun leefgebied in Nederland en de rest van Europa uitgebreid. Voor 1900 waren ze in heel Nederland zeldzaam. Aanplant van bossen en het ophangen van nestkasten hielp bij de

uitbreiding. Tussen 1910 en 1950 nam het aantal paren in Twente (!) geleidelijk toe, daar werd het een vrij algemene broedvogel. Buiten Twente nam het aantal broedparen langzamer toe. Tussen 1950 en 1980 vond verdere uitbreiding van het leefgebied plaats. Het verspreidingsgebied is nu: alle bosrijke delen van het land en delen van Friesland en Groningen, maar niet Noord Brabant en Limburg.

De bonte vliegenvangers die hier broeden zijn van het Midden Europese type: vaal bruin. Zwart-witte vliegenvangers worden tijdens de vogeltrek gezien. (Dat veel vogelgidsen een afbeelding van een zwart-witte geven komt doordat ze vertaald zijn uit b.v. het Engels!)

Eindelijk, na ongeveer tien dagen, op 29 april zagen we twee min of meer zwart-witte vogeltjes achter elkaar aan door de tuin schieten. Dat was een vrolijk uitzicht van af de ontbijttafel! Eindelijk had "onze" vliegenvanger een vrouwtje! Ze is wat minder opvallend getekend dan het mannetje, maar heeft ook een witte streep in de vleugel. Ze ging geregeld even in het nestkastje kijken.

Op 1 en 2 mei zagen we het vrouwtje met wat nestmateriaal slepen. De dagen daarna waren de bonte vliegenvangers geregeld in de berkenboom te zien. Soms ging het vrouwtje het kastje in. Waarschijnlijk werden er eitjes gelegd. Vanaf 10 mei was het heel rustig. We zagen de vogeltjes weinig en er werd nauwelijks meer gezongen door het mannetje. Het vrouwtje was zelden te zien, en schoot dan snel weer het nestkastje in. Ze zat te broeden.

Op 22 mei kregen we voor het eerst de indruk dat er gevoerd werd. Dat werd de dagen daarna steeds opvallender. Je kon ook geluidjes van de jongen in het kastje horen. De ouders kregen het steeds drukker. Ze vlogen na een dag

of 10 werkelijk af en aan. Ze waren nooit echt schuw, maar tijdens dat voeren trokken ze zich heel weinig meer aan van onze aanwezigheid.

Op 3 juni schrokken we allemaal enorm van een bons tegen de glazen terrasdeuren. Het vliegenvanger vrouwtje lag versuft op de stenen. Zou dat goed gaan? En zo niet: zou de vader het gezin alleen groot kunnen krijgen? Ze hadden het er héél erg druk mee met zijn tweetjes.

Het kwam weer goed. Na een tijdje ging het vogeltje weer staan en zocht een wat beschut plekje. Na een dik half uur vloog ze weg.

Op de avond van 4 juni, toen ik het eten op tafel zette keek ik naar buiten en zei: “Wat doet die ekster in de berkenboom?” Hij zat op een tak vlak bij het nestkastje aan iets bonts te plukken. Ongetwijfeld een bonte vliegenvanger.

We zijn naar buiten gegaan en hebben hem weggejaagd, met zijn prooi.

Vervolgens zagen we de beide ouders weer diverse keren met voer het nestkastje in en uit gaan. We hoorden ook de geluidjes van de jongen.

Waarschijnlijk had de ekster er één te pakken gekregen.

We lieten ons eten toch maar niet helemaal koud worden, ook al aten we wat ongemakkelijk met een half oog op het bord en de rest in de berk.

Hij kwam terug. Ging eerst op een tak en toen op het nestkastje zitten. Ik probeerde snel de terrasdeur open te maken, maar het was al te laat. Toen we de ekster weg konden jagen had hij voorover een jong uit het kastje gehengeld en vloog daarmee weg.

Zonder enige discussie over “eksterjongen die ook eten moeten” of “de natuur, die nu eenmaal wreed is” was ons duidelijk dat we dit niet voor onze ogen wilden zien gebeuren, maar wat doe je ertegen? We konden het nest toch moeilijk blijven bewaken tot de jongen uitvlogen, ook al zou dat waarschijnlijk niet lang meer duren.

(Bestaan er trouwens nestkastjes waarin jonge vogels veilig zijn voor slimme eksters?)

Ondertussen vlogen de ouders af en aan alsof er niets gebeurd was en hoorden we ook nog geluidjes van jongen in het kastje.

De rest van de avond bleven we in de buurt en één keer verjoegen we de ekster voor hij in de berk kon landen.

Omdat we nieuwsgierig waren hoeveel jongen vliegenvangers gewoonlijk hebben zijn we weer wat boeken gaan bekijken.

Het Beste vogelboek (1971, uitgave Readers Digest) geeft veel leuke informatie over vogels. Bonte vliegenvangers leggen 5 tot 8 eieren, ze worden 13 dagen door het vrouwtje bebroed, door beide ouders gevoerd en verlaten het nest na 14 dagen.

Na enig gepieker besloten we wat we zouden kunnen doen om dit drama misschien te stoppen. We maakten een stuk gaas klaar dat om het nestkastje vast gemaakt moest worden, waardoor de ekster er niet meer op kon gaan zitten. De mazen waren groot genoeg voor vliegenvangers, maar te klein voor een ekster. De hoogte probeerden we zo te krijgen dat de ekster, ook als hij op het gaas ging zitten niet bij het nestkastje kon.

Terwijl ik in het licht van de laag staande zon op de ladder stond om het gaas vast te maken in de boom kwamen de beide ouder-vogels heel dicht bij me. Ik hoorde de resterende jongen piepen. Die hadden natuurlijk honger. Het was lastig hier niet zenuwachtig van te worden, maar het gaas moest stevig vast. We hebben tussendoor even een “voer-pause” ingelast, waarvan de vliegenvangers gretig gebruik maakten.

Toen het eindelijk klaar was ging het voeren gelijk weer verder. De vogeltjes gingen gewoon op het gaas zitten.

De volgende morgen, toen wij opstonden, was het heel erg stil in de berkenboom. Geen geluid uit het nestkastje en geen aan- en afvliegende ouders. Halverwege de ochtend zag ik het vliegenvanger vrouwtje nog één keer heel rustig van tak naar tak wippen in de boom. Een soort afscheid?

Heeft ons reddingswerk geholpen? Zijn de jongen kort na zonsopgang uitgevlogen? Of heeft de ekster een ontbijt voor zijn gezin gehaald? We weten het niet.

Hanneke van Dorp

GIDSENCURSUS: januari 2013 start er weer een in de regio!

(ontvangen via Jan Dirk Focker)

De IVN afdelingen Oost-Achterhoek en Noord Midden Achterhoek bereiden op dit moment een gidsencursus voor die vanaf januari 2013 wordt gegeven in het gebouw van de Kruidenhof te Mallum aan de Mallumsemolenweg 39 in Eibergen.

Deze cursus duurt anderhalf jaar en zal in juni 2014 met een diplomering worden afgesloten.

Eenmaal per veertien dagen is er op dinsdagavond een theorie-avond van 19.30 tot 22.00 uur, de daarop volgende zaterdag is er een excursie van 9.30 tot 12.00 uur. Daarna een week geen cursusactiviteiten.

De cursus is bedoeld voor iedereen die enthousiast is voor de natuur en daar mogelijk al enige kennis van heeft. Er wordt van je verwacht dat je na afloop van de cursus actief wordt binnen je eigen IVN afdeling zodat je de opgedane kennis en vaardigheden in de praktijk kunt brengen.

De kosten van deze cursus bedragen € 280,--. Daarvoor krijg je de cursusmap en overige informatiematerialen die tijdens de cursus worden uitgedeeld.

De cursus telt twaalf blokken waarvan sommige blokken meer dan één lesweek in beslag nemen. Natuurinhoudelijk gaat het dan om kennis van Flora (planten algemeen en bomen, varens, korstmossen en paddenstoelen), Fauna (vogels, insecten, vlinders, reptielen, vissen, etc.) ecologie en ecosystemen, milieuproblematiek, cultuurhistorie, nieuwe natuur, plattelandsontwikkeling, bosbouw.

Ten aanzien van de eigen ontwikkeling van de cursisten komt de oriëntatie op en het waarnemen van de natuur in de eigen omgeving en de vaardigheid en het inzicht om met groepen mensen om te gaan aan de orde.

Op zaterdag **17 november 2012** wordt **een informatieochtend** georganiseerd op de Kruidenhof te Mallum vanaf 9.30 tot circa 12.00 uur. Alle belangstellenden zijn van harte welkom. Zij krijgen daar een uitgebreid draaiboek uitgereikt.

Wilt u nu al meer weten? Informatie over de cursus kunt u krijgen bij:

Gertrude Bomer, secr. IVN afd. Oost-Achterhoek, tel: 0545-472457,
mail: gertrudebomer@chello.nl

Terugblik voorjaarswandelingen 'Groot Brunink'

Onze schoolwandelingen zijn dit jaar gehouden in de weken 15, 16 en 17 van april.

429 leerlingen, verdeeld over 21 groepen en afkomstig van 18 scholen, overwegend uit de groep 6, hebben onder de leiding van onze gidsen het een en ander opgestoken van de natuur in het mooie landgoed 'Groot Brunink', eigendom van Landschap Overijssel.

Het is altijd een prettige bijkomstigheid als op de scholen de groepen reeds zijn ingedeeld, alsmede de aanwezigheid van ouders en/of begeleiders om zonodig enige assistentie te verlenen. We kunnen dan, na de verwelkoming, vrijwel direkt beginnen aan de rondleidingen.

De start van de wandeling vormt een mooie gelegenheid voor een eerste brede uitleg over kernwaarden als de beschikbaarheid van water, voedsel en licht voor zowel flora, fauna en de mens, met daarbij de boodschap er dus behoedzaam mee om te gaan.

De werkgroep is dank verschuldigd voor de professionele voorbereidingen door de afdeling Natuur Educatie van de gemeente Enschede.

Tijdens een eerdere gelegenheid dit voorjaar, alsmede tijdens het 'voorwandelen', is de werkgroep ingewijd in de kenmerken, nut en noodzaak van het sinds enige jaren gerealiseerde retentiegebied in de bovenloop van de Bruninksbeek. Zeker interessant, maar inhoudelijk voor 'onze' kinderen vooralsnog te hoog gegrepen.

Ook dit jaar is aandacht gegeven aan wat er zoal in 'Groot Brunink' te zien en te beleven valt. Vrijwel altijd ervaren de gidsen een luisterend oor. Vaak blijkt ook dat er in de klas al aandacht is gegeven aan het leerzame uitstapje. Om de spanning er een beetje in te houden is, naast 'luisteren', er ook tijd ingeruimd voor een opdracht of activiteit. Met name het m.b.v. een grondboor kennis nemen van de bodemlagen onder de oppervlakte mag zich in actieve belangstelling verheugen.

Bij een aantal leerlingen is elk jaar weer enige overtuigingskracht nodig om de frizure smaak van klaverzuring te leren waarderen.

Ook wordt er jaarlijks aandacht geschonken aan de fauna in het terrein. Indachtig het gezegde 'wie het kleine niet waardeert is het grote niet waard'

posterden de leerlingen zich halverwege de exkursie rond een kikkerpoel. Met en beetje geluk hebben kikkers reeds grote klonten met eitjes in het water gelegd en met nog een beetje meer geluk zijn zowaar al zeer kleine, als zodanig nog onherkenbare, a.s. kikkers te zien, nog voor dat de metamorfose tot 'dikkop' intreedt.

Voor de enkele jaren dat een grote thans grotendeels dode beukenboom er nog staat, biedt dit objekt de mogelijkheid de kringloop in de natuur onder de aandacht te brengen.

Ondertussen de beschikbare tijd in de gaten houdend, gaat het jeugdige gezelschap ook nog even langs de boomschijven met jaarringen.

Aan het einde van de rondleiding wordt van de flora nogmaals overgeschakeld op de fauna. Hoewel....., de nieuwe expositieruimte t.w. een retro-saksisch schuurtje was perfect, maar het aantal te bezichtigen en/of aabare vogels was dit jaar niet bepaald een imposante 'beestenboel'. Slechts één overjarige bosuil nam vanuit een ongemakkelijke ophangpositie de moeite op de leerlingen neer te zien. Om dan nog op een overtuigende wijze iets toe te lichten over trek- danwel standvogels is een nogal ondankbare taak. Enige gidsen hebben dit onderdeel derhalve laten vallen en zijn iets langer bij de flora blijven stilstaan.

Ook dit jaar heeft de werkgroep met veel genoegen het 'jonge volkje' weer iets weten bij te brengen ten aanzien van 'wat leeft en groeit en ons altijd weer boeit'.

Binnen de werkgroep klinken wel eens geluiden op, dat 'het publiek' nauwelijks weet heeft van het bestaan van de werkgroep. Zoals ook anderen die met de jeugd bezig zijn en daarmee de publiciteit weten te halen, ware het te overwegen hier aandacht aan te geven.

Peter Baarslag

LEERLINGEN VAN "ZUID" IN HET AAMSVEEN

Dit voorjaar hebben we behalve de inmiddels traditionele activiteit voor de brugklassers van Het stedelijk Lyceum locatie Zuid (waarover later in dit stukje meer) een dag georganiseerd voor leerlingen van de tweede klassen VMBO. Dit was op 3 april. Het waren drie klassen van elk ca 15 leerlingen.

Deze leerlingen zijn in groepen, onder leiding van IVN-gidsen die wat uitleg gaven over het terrein, naar de kluunplaats in het bos gelopen. Daar hebben ze een uurtje geholpen de begroeiing van de stenen te verwijderen. Ook alle begeleiders staken flink de handen uit de mouwen. Zo is een groot deel van de kluunplaats schoongemaakt.

Hoewel deze jongelui ter plekke lang niet allemaal enthousiast reageerden hebben ze er zeker wel iets van opgestoken. Later hoorde ik dat ze na afloop op school toch vaak wel vertelden dat ze een leuke tocht gemaakt hadden.

Op 21, 22, 23 en 24 mei kwamen de HAVO en VWO brugklassers naar het Aamsveen. Dit was alweer het vierde jaar dat we deze activiteit organiseerden en zoals altijd waren leerlingen, leraren en gidsen na afloop heel tevreden. En, zoals altijd, hebben we weer bedacht hoe we het volgend jaar nog beter hopen te doen!

De leerlingen fietsten in groepjes langs drie posten, waar IVN-gidsen hulp en uitleg gaven bij het uitvoeren van de opdrachten. Dit waren weer het natte veen bij de uitkijktoren, de kluunplaats langs het wandelpad en het basisbiotoop. Bij het basisbiotoop konden we niet terecht wegens een blijvende verhoging van de waterstand. We vonden wel een andere, nieuwe, poel in de buurt. Er waren lang niet zoveel waterdieren te vinden als vorig jaar, maar het was genoeg om de opdracht uit te voeren. Waarschijnlijk heeft deze poel zich volgend jaar zover ontwikkeld dat er meer leven in zit.

Na afloop stond er ook nog een leuk verslag in Huis aan Huis!

Hanneke van Dorp

Heemtuindag 10 juni

We hadden bijzonder goed weer die dag, de wisselvalligheid van deze zomer was ons goed gezind!

Het thema was bijen, de kinderen hebben onder deskundige leiding van Henk Kaspers en Hanneke een bijenhotel kunnen maken, ook hun ouders waren enthousiast en deden mee! Voor vijftig eurocent mochten ze e.e.a. inclusief bijenkaart mee naar huis nemen.

We waren even bezorgd of onze kraam wel ingericht kon worden, èèn van onze bestuursleden was wat verlaat en de tijd begon te dringen maar alles kwam goed!

Er waren nog twee kramen, een bekende uit Hoogeveen met biologische groenten/fruit/jams en een mevrouw met een kleine caravan met voortent met allerlei lekkere theesoorten, eetbare bloemen, gebak, milieu sparende groentewaszakjes etc. etc. Helaas is zij gestopt met haar activiteiten, we hadden haar graag nog een keer op een volgende heemtuindag uitgenodigd!

Ook was er muziek van een dame met accordeon, het was gezellig druk, er zijn zo'n twintig bijenhotels vervaardigd.

S'ochtends plukten wij nog holle stengels van de Japanse duizendknoop, een soort die hier minder gewenst is en je overal tegenkomt in Ledeboerpark, UT gebied en Wageler. Deze stengels zijn wel goed te gebruiken om een bijenhotel van te maken, zie ook Mens en Natuur nr 2. Boomstammetjes om gaatjes in te boren met een handboortje ging ook goed en om bijv. vlierstengels uit te hollen.

Nu op naar de Twentse Landdag op 16 september a.s. die samenvalt met onze volgende heemtuindag! Komt allen en breng goed weer mee!

Jeanette Eisma

Hoera, E.K.!!!

Vooropgesteld: ik ben geen voetbal-hater maar ook geen fanatieke fan. Als ik tijdens het hele toernooi een drie kwartier voetbal heb gekeken, dan is dat veel.

Om u een idee te geven in welke categorie u mij moet plaatsen.

Tijdens de wedstrijd op die bewuste zondagavond, Nederland moest zijn laatste wedstrijd spelen tegen Portugal en met drie doelpunten verschil winnen, terwijl de andere landen in de poule ook deze avond moesten aantreden nl. Duitsland tegen de Denen.

De afloop is u bekend.

Voor mij en mijn vrouw was dit het ideale moment om even een paar uurtjes buitenaf van de rust te genieten. Dat hebben wij dan ook gedaan, overigens wel met onze auto en de verrekijker bij ons.

Eerst via de Hogelandsingel, waar we twee auto's tegenkwamen, richting afslag Zuiderval.

rechtsaf richting Buurserstraat. Op de Zuiderval was geen enkele auto te bekennen, ook de zijwegen waren volkomen leeg. Het was gewoon beangstigend stil.

We hebben rondgereden in het gebied tussen Enschede-Zuid en Buurse. Ook hier hebben wij geen auto gehoord laat staan gezien. Volkomen rustig, alleen de geluiden van de natuur zelf waren, zoals het hoort, zonder storende bijgeluiden.

En we hebben veel gezien en gehoord. In vele weilanden waren hazen en fazanten te zien.

In een weiland zagen we van dichtbij een fazantenpaartje met een aantal jongen.

Een eindje verder waren twee fazantenhanen aan het vechten, ze vlogen wel een meter de lucht in om elkaar het leven zuur te maken, totdat de koeien er zich mee begonnen te bemoeien en toen rende iedere haan een kant op.

Het volgende tafereel was nog fraaier. In een weiland aan de Hegebeekweg waren zes wulpen aan het foerageren samen met kievieten en scholeksters. Toen wij een poosje zaten te kijken kwamen er twee wulpen die zich bij het groepje voegen.

Na een kwartiertje kwamen er nog twee wulpen bij.

Ik heb in mijn leven nog nooit zoveel wulpen bij elkaar gezien, tien stuks! Waarschijnlijk waren ze zich aan het verzamelen voor de terugtocht naar zuidelijker oorden.

We zijn verder gereden omdat de vogels ons schijnbaar toch niet vertrouwden en steeds verder het weiland introkken.

De Hegebeekweg verder afgereden, de Buurserstraat overgestoken, richting Duitse Grens.

Aan de Hegebeekweg heb je ideale weilanden om reeën te spotten.

In het eerste weiland was het al raak, een reegeit was er ongestoord aan het grazen.

Een eindje verder, in een ander weiland zagen we een andere reegeit.

Deze had ons direct in haar vizier en bleef heel alert ons aankijken.

Later bleek waarom, zij had een kalf bij zich. Dit zagen we toen het dier zich langzaam uit de voeten maakte en het kalfje haar volgde. Een prachtig gezicht.

Het was inmiddels al tien uur en het begon te schemeren dus zijn we langzaam richting huis gereden, maar niet voordat we even langs het Lappenpad zijn gegaan om te horen of de boomkikkertjes actief waren. En dat waren ze. Wij hebben als afsluiting van deze bijzondere avond een concert van deze kikkertjes gehoord.

Toen we thuis kwamen was de wedstrijd bijna afgelopen en moest Nederland in de resterende tijd nog vijf doelpunten scoren om in het toernooi te blijven. Erg jammer, anders had een avond als deze een vervolg kunnen krijgen.

Dirk Nijenboer

Nieuws voor de afdelingen *(van Landelijk Bureau A'dam)*

Nieuwe campagne, einde Groene Maand

IVN zet stevig in op 'Kind & Natuur'. De cursus Scharrelkids is pas het begin. Dit najaar gaan we van start met een nieuwe landelijke campagne. Communicatiebureau Greenberry heeft opdracht gekregen een verrassende en aansprekende campagne te ontwikkelen gericht op ouders en grootouders met jonge (klein)kinderen!

Doelen zijn de naamsbekendheid van IVN te vergroten en nieuwe leden te werven. Nog niet alle details zijn bekend, maar gedacht wordt onder andere aan posters, filmpjes en een speciale campagnesite.

De nieuwe campagne komt, de Groene Maand gaat! Dit jaar besteden we landelijk geen aandacht meer aan de Groene Maand. De nieuwe campagne zal minder tijdgebonden zijn, maar het streven is wel om in september van start te gaan. Meer informatie volgt binnenkort!

Campina Boerderijdag: terugblik

IVN deed op 2^e Pinksterdag mee aan de Campina Boerderijdag. Op acht boerderijen in Noord-Brabant, Utrecht, Flevoland en Noord-Holland waren vrijwilligers aanwezig om IVN te presenteren en weidesafari's te organiseren. Ook IVN-medewerkers deden hieraan mee. De bezoekersaantallen varieerden van 1100 tot bijna 4000. Het publiek was enthousiast en IVN bereikte weer een nieuwe doelgroep. Ook de meeste IVN'ers reageerden positief. Kortom: met iets meer tijd voor de voorbereiding kunnen we zeker overwegen om in de toekomst vaker mee te doen!

IVN Werkvormenboek van IVN Cursushuis

Vanaf 14 mei staat de definitieve versie van het populaire *IVN werkvormenboek* op MijnIVN (LET OP: nu rechtstreeks te bereiken via www.mijnivn.nl!). Het boekje is niet meer in druk leverbaar. Dit is de digitale versie, aan de inhoud is niets veranderd. Op deze manier hoopt het IVN Cursushuis te voldoen aan de vraag van afdelingen om het boekje - ook in delen- beschikbaar te hebben.

De Duurzaamheids Olympiade

IVN is dit jaar medeorganisator van de INESPO Duurzaamheids Olympiade voor voortgezet onderwijs. Een paar honderd scholieren uit binnen- en buitenland presenteren hier hun plannen voor een duurzame samenleving. Een nieuwsbericht hierover vind je op onze website: ivn.nl/nieuws. Wil je meer weten, kijk dan op www.inespo.nl of www.scholenvoorduurzaamheid.nl.

Jaar van de Bij: landelijke imkerijdagen 14 en 15 juli

Veel afdelingen zijn actief in het Jaar van de Bij. Een nieuwe kans om samen met andere organisaties aandacht te vragen voor de penibele positie van bijen zijn de landelijke Open Imkerijdagen op 14 en 15 juli. De Nederlandse Bijenhoudersvereniging NBV organiseert. Op de site www.bijenhouders.nl kun je zien welke imkerijen of imkerverenigingen meedoen. Als je met de IVN afdeling ook mee wilt doen, neem dan contact op met de imkers in de buurt om te bespreken wat de mogelijkheden zijn.

Activiteiten voor het Jaar van de Bij zijn te vinden op www.jaarvandebij.nl. Via de site kun je ook een abonnement nemen op de digitale nieuwsbrief.

Note redactie: Het Koetshuis in het Ledeboerpark is elke zondag open.

Scharrelkids

Het gaat goed met Scharrelkids, maar het kan altijd beter. Er zijn dit voorjaar een paar cursussen geweest, maar er moesten ook enkele worden geschrapt wegens gebrek aan deelnemers. Daarom werken we nu aan een communicatieplan. Vóór de zomer staan nog enkele Scharrelkids cursussen op de agenda (zie:

www.scharrelkids.nl) en in het najaar zullen er nieuwe volgen. De site is onlangs bijgewerkt en we werken aan verbetering van het aanmeldingsformulier. Het Doeboekje voor de cursisten –de Scharrelgids- is binnenkort beschikbaar.

Ervaringen met de cursus blijven van harte welkom: we gebruiken ze om de cursus verder te verbeteren!

Terugblik op excursie “De Doorbraak”

Vorig jaar september ging ons jaarlijks uitstapje naar ‘De Doorbraak’ in de buurtschap Ypelo.

Op verzoek van een aantal leden, om deze wandeling in het voorjaar nog eens over te doen, zijn we op 14 mei op pad gegaan.gepland.

We vertrokken met z’n achten van de parkeerplaats van het TPZ Helmerzijde met twee auto’s richting Ypelo.

“De Doorbraak” is een project uitgevoerd door het waterschap Regge en Dinkel; een nieuw afwateringssysteem om Almelo en omstreken te beschermen tegen wateroverlast.

Het bijzondere van dit project is dat het op een heel natuurlijke wijze is ingebed in het landschap.

Het is dan ook prachtig om te zien hoe de flora en fauna zich hier ontwikkelen.

Meer details over dit project kunt u lezen in het verslag van de wandeling van vorig jaar in onze GidsenGids nr.221.

Zoals geschreven vertrokken we met twee auto's via Delden, Bornebroek richting Ypelo.

Bij de rotonde Bornebroek aangekomen konden we kiezen uit richting Enter/Rijssen en richting Almelo. We kozen voor richting Enter/Rijssen.

Na enkele kilometers gereden te hebben, maakten zich twijfels van ons meester, en na gekeerd te hebben zijn we weer naar de rotonde Bornebroek gereden om de afslag Almelo uit te proberen.

Dit bleek geen succes op te leveren, want na enkele kilometers kwamen wij in het industriële buitengebied van Almelo terecht, na nota bene eerst nog de nieuwste fase van “De Doorbraak” te zijn overgestoken.

Dus weer terug naar de rotonde Bornebroek richting Enter/Rijssen.

Na iets verder gereden te hebben dan de eerste poging, kwamen we bij een afslag die ons bekend voorkwam. Hier hadden we vorig jaar bij een boerderij de weg naar het Meestershuis gevraagd. Vanaf deze plek wist ik de weg.

Het verbaasde mij dat na enige tijd wij rechts afsloegen. Ik wist zeker dat we hier links af moesten slaan. Wat bleek, Jan Willem had in zijn mobieltje gevraagd naar het adres van het **bezoekerscentrum** van “De Doorbraak”.

Na deze zoveelste correctie kwamen we uiteindelijk bij het Ypeloër schooltje met het Meesterhuis, vanwaar wij onze wandeling konden beginnen.

Het is en blijft een moeilijk te vinden plaats. Toch maar een TomTom aanschaffen!

Omdat enkele deelnemers aan onze wandelclub die middag om 14.30 uur aanwezig moesten zijn in het Aamsveen i.v.m. het voorwandelen voor de veldwerkdagen Stedelijk Lyceum Enschede-Zuid, moesten we weer op tijd bij onze startplaats zijn.

Al met al hebben wij ruim twee uur in dit bijzonder stukje natuur gewandeld en veel mogen zien.

Voor al de leden die dit gebied nog niet kenden, hebben ervan genoten.

En zo is het toch een succesvolle morgen geworden.

D.Nijenboer

Verslag Aamsveenwandeling voorjaar 2012

Op 3 juni hadden we een publiekswandeling in het Aamveen aangekondigd. Dit stond vermeld in zowel Huis aan Huis als in Dagblad Tubantia . We zouden vertrekken om 14.00 uur vanaf de parkeerplaats aan de Sagenweg.

Het had de hele ochtend geregend en het was veel te koud voor de tijd van het jaar. We hadden niet de verwachting dat er veel publiek zou komen.

Te meer daar in dagblad TC Tubantia vermeld stond dat wij om 13.00 uur zouden vertrekken; in Huis aan Huis stond wel de correcte vertrektijd.

Gauw even onderling afgesproken dat Mieke en ik om 13.00 uur ter plekke zouden zijn en als er niemand was om het dan om 14.00 uur weer proberen, samen met Hanneke, Mieke en ondergetekende. De enige die om 13.00 uur present was was Tineke Eitink. We hebben toen afgesproken dat wij het om 14.00 uur nogmaals zouden proberen.

Dus om 14.00 uur stonden Hanneke, Mieke en ik onze opwachting te maken om met het publiek het Aamsveen in te trekken. Ook Tineke Eitink meldde zich. Daarna bleef het stil, geen liefhebbers.

We hebben Tineke voorgelegd: of we maken de wandeling of we gaan huiswaarts, zij mocht de keus maken.

Met ons viertjes zijn we het veen ingetrokken en dat hebben we geweten.

Hanneke was goed voorbereid en had speciale laarzen aangetrokken. Na een half uur wandelen waren onze schoenen en broeken tot over de knieën klets en klets nat en we hadden het behoorlijk koud.

Na een uur wandelen, tot aan de kluunplaats van de schoolwandelingen en het gat van Wieger, hebben we rechtsomkeert gemaakt, richting parkeerplaats Sagenweg.

Dan is het heerlijk om thuis lekker onder de warme douche te staan en weer droge kleren aan je lijf te hebben.

Dirk Nijenboer

Verslag Distriktsledenvergadering op 21 april in De Lutte

Meerjarenbeleid

Hierover krijgen de afdelingen een notitie van het Landelijk bestuur (LB): de plannen voor 2014 tot 2016 en het jaarthema binnen Kind en Natuur voor 2013 is 'water'.

Het LB is er benieuwd naar of de ambities voor Kind en Natuur gedeeld worden door de afdelingen, wat onze eigen plannen en ambities zijn en of die hierop aansluiten.

In de discussie wordt gevraagd een overzicht te geven van wat het LB de afdelingen voor voordeel biedt. Genoemd worden o.a. de nieuwe

communicatieaanpak, met internet en intranet, en het cursushuis, vernieuwde servicedesk en de Floriade.

Op de vraag wat er gebeurt met de afdracht per lid van € 8,65, geeft Herman de Meijer aan dat deze wordt vastgesteld door de Landelijke Raad en gebruikt wordt voor Mens en Natuur, maar dit is niet dekkend. De meeste financiering komt van de Postcodeloterij, de helft hiervan gaat naar de beroepsorganisatie, de andere helft naar de vereniging, die hiervan landelijke projecten, campagnes, websites en cursushuis financiert. De Landelijke Raad beslist hierover.

De vergadering vraagt het LB om inzichtelijk te maken wat zij te bieden heeft.

Groen dichterbij

Het IVN heeft uit het droomfonds van de PCL 2,2 miljoen gekregen voor het project Groen Dichterbij. Doel van dit project is meer groen in de woonomgeving, meer sociale samenhang en meer vrijwillige inzet. Meer informatie is te vinden in de nieuwste Mens en Natuur. In elke provincie wordt dit jaar gezocht naar een voorbeeldproject. Dit wordt 3 jaar gevolgd en gebruikt om nieuwe projecten van de grond te krijgen. De afdelingen kunnen suggesties voor een voorbeeldproject doorgeven aan Marijke Wester.

Nieuwe website en landelijke ledenregistratie

Per 1 mei is de nieuwe website van het IVN in de lucht. Aan de website zal ook een intranet met de landelijke ledenregistratie worden gekoppeld. Deze kan door de afdelingen zelf worden beheerd, zodat wijzigingen in een keer worden doorgevoerd. Op dinsdagavond 19 juni wordt een trainingsavond gegeven door de afd. communicatie van IVN voor de mensen in de afdelingen die met de website gaan werken voor hun eigen afdelingswebsite. De avond vindt plaats bij Natuur en Milieu Overijssel te Zwolle (Jan Willem en Mieke zijn naar deze avond geweest).

Financien van het district

In de vorige DLV is afgesproken het District op te heffen en tijdens deze DLV te beslissen hoe met het geld van het District wordt omgegaan. Het gaat om de financiën van het district Overijssel en de financiën van de Stichting Vrienden van het district Overijssel.

Besloten is een geormerkt project aan te zetten, waaruit scholingen de komende jaren betaald kunnen worden. Tijdens de DLV's wordt hierover verantwoording afgelegd. Het LB moet nog akkoord gaan.

Het saldo van 'Stichting Vrienden van het District' wordt ook toegevoegd aan dit geormerkt project.

Afdelingen kunnen voor hun projecten ook geld aanvragen bij het Fonds Lokaal Actief van Natuur en Milieu Overijssel.

Kind en Natuur

Vanwege de tijd en omdat dit in het eerste agendapunt al ter sprake is geweest wordt besloten dit agendapunt over te slaan.

Uitwisselingsdagen

Besloten wordt op zaterdag 2 juni een uitwisselingsdag te houden over het thema Scharrelkids (is verschoven naar 16 okt.). Wat kun je hier nu mee in je eigen omgeving, en op 3 november 2012 een uitwisselingsdag over Duurzaamheid in de Natuurexcursie, een landelijk thema, waar NMO ook al langer mee bezig is.

Daarnaast sluiten wij aan bij de Regionale Jeugd-doe-dag op 29 september.

Volgende DLV: dinsdagavond 9 oktober in Nijverdal.

NIEUWE ACTIVITEITEN

3e editie Werk-doe-dag komt eraan!

Op zaterdag **29 september** aanstaande vindt de 3e editie van de Werk-doe-dag plaats; een actieve dag voor alle NME-vrijwilligers in Friesland, Groningen, Drenthe en Overijssel. Tijdens deze dag, wederom op de hippe en groene locatie in Bakkeveen (Nieuw Allardsoog), is het thema 'Ieder kind heeft recht op natuur'. Deze dag is bedoeld om iets te komen halen en te brengen en samen weer concreet verder te kunnen met jeugd en jongeren. Want de jeugd is onze toekomst! Verdere invulling en hoe je je kunt opgeven voor deze **gratis** kaderdag volgt zo snel mogelijk!

Scharrelkids

De bijeenkomst op 2 juni is niet doorgegaan, omdat te weinig mensen op die dag konden. Wel gaven velen aan het onderwerp wel interessant te vinden. Daarom zullen we dit **najaar alsnog een bijeenkomst over scharrelkids** organiseren, maar nu op een avond, **nl. dinsdagavond 16 oktober**. We hopen dat dan meer mensen kunnen komen.

IVN Campagne natuurontbijt

Om meer nieuwe leden aan te trekken is een campagne ontwikkeld, gericht op natuurbeleving, met als invalshoek de dageraad.

IVN nodigt (groot)ouders met kinderen uit om een plekje in de natuur te kiezen waar zij graag de natuur willen zien ontwaken. Ze selecteren een plekje op de kaart, en plaatsen hun ontbijttafel. Elke week maken ze daarmee kans op een ochtendwandeling met IVN en een ontbijt in de natuur.

De afdeling organiseert de ochtendwandeling, het landelijk bureau levert het ontbijt aan. De deelnemers worden lid van de plaatselijke IVN afdeling.

Er komt een pilot met een aantal afdelingen in september/oktober, in het voorjaar kunnen meer afdelingen hierop aansluiten.

We zoeken afdelingen die in het najaar hiermee al aan de slag willen en vragen jullie ook om er in het voorjaar al rekening mee te houden in de planning.

Colofon

Vereniging voor Natuur- en Milieu-educatie, afdeling Enschede.

De **Gidsengids** verschijnt
4 keer per jaar.

Redactie-adres: tijdelijk copij
zenden naar het secretariaat

Redactiemedewerkers:
Vacant

Lidmaatschap IVN

De contributie bedraagt voor:
IVN-leden € 15,00 per jaar
huisgenootleden € 3,50 per jaar.
De minimale bijdrage voor
donateurs is € 12,00.
Opzeggen: schriftelijk vóór 15
december

Giro: 8 3 8 8 8 3
t.n.v. IVN Enschede

website:
www.ivn.nl/enschede

Bestuur

Voorzitter:

Hanneke van Dorp
Wooldrikshoekweg 104
7535 DD Enschede
e.: hanneke_van_dorp@planet.nl
t. : 053-4780392

Secretariaat en ledenadministratie:

Mieke Vlierhaar
Bergweg 27, 7524 CT Enschede
e.: m.vlierhaar@home.nl
☎ 053 433 69 90

Penningmeester:

Dirk Nijenboer
Van Riebeekstraat 95
7535 ZJ Enschede
e.: dendirk@home.nl
☎ 053 4311364

Leden:

Ineke Muijser
Broekheurnerring 619
7544 TN Enschede
e.: w.h.Muijser@kpnmail.nl
t. : 053- 4762518

Webbeheer: Jan WillemVisschers
e.: jwvisschers@gmx.net
t. : 053 4765535

KOPIJ - vóór 21 oktober 2012 - KOPIJ

sturen naar: m.vlierhaar@home.nl

ENSCHEDÉ

afzender: IVN Afdeling Enschede
p/a Bergweg 27
7524 CT Enschede